

Педагогическо списание на
Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“

ПЕДАГОГИЧЕСКИ
АЛМАНАХ

Брой 1, 2021

РЕЦЕНЗИИ

REVIEWS

МУЗИКАТА В БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ В КРАЯ НА XIX И НАЧАЛОТО НА XX ВЕК.

Автор: Росица Драганова. София: Институт за изследване на изкуствата – БАН,
2020, 211 с. ISBN: 978-954-8594-00-4

Зорница Димитрова

MUSIC IN THE BULGARIAN SCHOOL AT THE END OF THE 19TH AND THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY.

Author: Rositsa Draganova. Sofia: Institute of Art Studies – BAS, 2020, 211 p.

ISBN: 978-954-8594-00-4

Zornitsa Dimitrova

Abstract: *In her monograph Rositsa Draganova introduces new data and facts in the unique process of the creation and performance of Bulgarian educational system particularly in its sector dealing with musical teaching. In the first three chapters of this survey the author analyzes in details the normative documents, the pedagogic practice, the philosophic and pedagogical concepts, the published during the surveyed period textbooks, guide books and training materials, as well as discussions between the musical pedagogues. The last chapter of this book presents historic information on Bulgarian musical professionals who are of particular importance for the development of musical pedagogy in our country.*

This book presents great interest not only for the researchers in the musical pedagogy sphere and for the professionals focused on the history of Bulgarian musical culture, but also for the teachers in music at the secondary schools. It could be used as basic reference in the training of future musical pedagogues.

Keywords: *history of the education, history of the Bulgarian music culture, music pedagogy, Bulgarian composers.*

¹ Драганова, Р. Музицирането. Аспекти. Изд. Институт за изследване на изкуствата – БАН, София, 2007, 154 с.

² А moll – псевдоним на известен по това време музикален деец, публикувал статии по въпросите на музикалното образование

В новата си монография Росица Драганова проследява мястото на музиката в българското училище в периода от Освобождението до началото на XX век. Това е период на изключително интензивна обществена трансформация на всички нива, включително и в сферата на образованието - времето, когато се полагат основите на съвременната българска образователна система. Разглежданият от авторката исторически момент е будел интерес и у други учени. Изследвания на подобна тематика са разработвани през миналия век (Витанова-Сталева, Л., Гайтанджиев, Г. Музикалното възпитание в българското училище. Изд. „Наука и изкуство“, София, 1975, 468 с.; Минчева, П. Музикалното образование в общообразователното училище. Изд. „Просвета“, София, 1994, 128 с.). Монографията на Драганова представя нов прочит на този етап от развитието на музикалната ни култура. Авторката продължава линията на проучванията и в хода на изследването представя нови данни и факти за уникалния процес по формирането и функционирането на образователната ни система в частта ѝ, касаеща музикалното обучение.

Книгата е структурирана в четири глави: Фундамент и идеи (1878 – 1891), Задачи и решения (1891 – 1903), Дебати и постижения (1903 – 1918) и Музикални дейци от края на XIX и началото на XX век, свързани с българското училище. В първите три глави от монографията историческите сведения и музикално-педагогическата информация, събрана чрез задълбочено проучване на голям брой източници, авторката подлага на обстоен анализ, който се осъществява по няколко показателя: 1) нормативна база на образователната система (закони за образованието, учебни планове и учебни програми); 2) обзор на педагогическата практика във всички сфери на образованието, където фигурира обучение по музика, включително и в образователните институции, подготвящи педагогически кадри за нуждите на българското училище; 3) педагогически и философски концепции, залегнали в основата на формирането на българската педагогическа школа; 4) издадени в България учебници, сборници и учебни помагала по музика от периода; 5) дискусии сред музикалните педагози по въпросите за това как да се преподава музика. Този подход позволява на авторката, от една страна, да реконструира мястото на музиката в образователния процес, а от друга – предоставя възможност да се проследят от гледна точка на съвременната музикална педагогика водещите елементи в българската музикално-педагогическа школа, съхранили значението и актуалността си до наши дни. За особено ценно в изследването намирам разбирането на авторката за обучението по музика като специфично проявление в музикалната ни култура. В монографията си тя успява да интегрира известни вече свои тези по отношение на музицирането и началното обучение по музика. Като резултат Драганова добавя нови щрихи върху същността на обучителния процес в изследвания период¹. Специално внимание заслужава да се отдели и на раздела, където се представят възгледите на чуждестранните автори, чиито идеи, реализирани в издаваните от тях учебници по музика и помагала, залягат в основата на разработката на български учебници по музика. По отношение на френската педагогическа школа се представя принципно нова информация. Ценна от музикалноисторическа гледна точка е и хипотезата, която Драганова изказва относно личността на A moll².

Последният раздел от книгата представя исторически сведения за български музикални дейци, които имат водещо значение за развитието на музикалната педагогика у нас.

Общото впечатление от книгата на Драганова е, че тя представлява задълбочено изследване на музикалноисторическите процеси в областта на педагогиката. Поради това тя представлява интерес не само за научните специалисти от сферата на музикалната педагогика и занимаващите се с история на българската музикална култура, но и за учителите по музика в общообразователното училище, тъй като засяга тематика, преподавана в 8 клас съгласно действащите учебни програми по музика. Тази монография би могла да се използва и като базова литература при обучението на бъдещите музикални педагози.